

АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ

Кафедра іноземних мов і гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Віктор СУХОМЛИН

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

для вступників, які вступають на навчання для здобуття
освітнього ступеня БАКАЛАВРА
за спеціальностями:

A5 Професійна освіта; C4 Психологія; D2 Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок; D3 Менеджмент;
D4 Публічне управління та адміністрування; D5 Маркетинг;
D7 Торгівля; D8 Право; I10 Соціальна робота та
консультування; J3 Туризм та рекреація

Форма навчання: денна/заочна

Київ–2025

Програма співбесіди з історії України для вступників, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальностями: А5 Професійна освіта; С4 Психологія; D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; D3 Менеджмент; D4 Публічне управління та адміністрування; D5 Маркетинг; D7 Торгівля; D8 Право; І10 Соціальна робота та консультування; J3 Туризм та рекреація

Розробник програми:

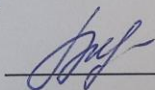
Добровольська Ганна Олександрівна, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри іноземних мов і гуманітарних дисциплін

Добровольська Г. О. Програма співбесіди з історії України для вступників, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальностями: А5 Професійна освіта; С4 Психологія; D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; D3 Менеджмент; D4 Публічне управління та адміністрування; D5 Маркетинг; D7 Торгівля; D8 Право; І10 Соціальна робота та консультування; J3 Туризм та рекреація. К.: АПСВТ, 2025. 24 с.

ЗАТВЕРДЖЕНО

протокол засідання кафедри іноземних мов і гуманітарних дисциплін № 10 від 26.03.2025

Завідувач кафедри

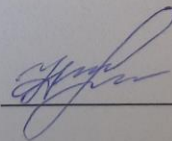

Світлана БОНДАР

ПОГОДЖЕНО

протокол засідання приймальної комісії № 07 від 01.04.2025

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Надія ПИСАРЕНКО

© АПСВТ, 2025

© Г. О. Добровольська

ЗМІСТ

Вступ	3
Критерії та структура оцінювання	4
Зміст програми співбесіди	5
Список рекомендованої літератури	21

ВСТУП

Співбесіда з історії України в АПСВТ проводиться для вступників, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра. Майбутні спеціалісти будь-якого профілю повинні глибоко знати вітчизняну історію, вільно володіти історичними методами дослідження.

Програма співбесіди розроблена відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з історії України, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 № 696 (зі змінами).

Програма вступного випробування з «Історії України» охоплює всі розділи шкільної програми з курсу «Історія України».

Вступне випробування має письмову форму та складається з двох частин:

1. Одне теоретичне питання.
2. Десять тестових завдань.

Вступне випробування проводиться у терміни передбачені Правилами прийому у 2025 році до АПСВТ.

Співбесіда проводиться у формі тестів впродовж 60 хвилин.

Визначення результатів вираховується за шкалою 100-200 балів на основі кількості балів.

КРИТЕРІЇ ТА СТРУКТУРА ОЦІНЮВАННЯ

Співбесіда проводиться у письмовій формі. Структура білету складається з 1 теоретичного питання та 10 тестових питань, на які потрібно подати правильні варіанти відповідей.

Теоретичне питання оцінюється в 30 балів максимально.

Оцінювання результатів тестових завдань проводиться у відповідності з таблицею обробки результатів тестових завдань:

<i>Кількість тестів з правильною відповіддю</i>	<i>Бал</i>
10	170
9	163
8	156
7	149
6	142
5	135
4	128
3	121
2	114
1	100

Максимально можлива кількість балів – **200**.

Мінімально допустима кількість балів, яка дозволяє скласти вступне випробування – **100**.

На розкриття теоретичного питання та виконання тестових завдань відводиться 60 хвилин.

В умовах воєнного стану екзамен проводиться з використанням технологій дистанційного навчання.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ СПІВБЕСІДИ

ТЕМА 1. СТАРОДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ (найдавніші часи – X ст.)

Поява людини і первісних форм співжиття на території України (палеоліт). Основні періоди кам'яного віку (палеоліт, мезоліт, неоліт). Господарська діяльність первісних людей. Неолітична революція. Поява землеробства і скотарства. Трипільська культура (IV–III тис. до н.е.).

Формування державних утворень степових народів. Кімерійці (VIII – VII ст. до н. е.). Скіфське царство (VII – III ст. до н.е.). Сармати (II ст. до н. е. – II ст. н.е.). Грецька колонізація Північного Причорномор'я (VIII – VI ст. до н.е. – IV ст. н.е.). Античні міста держави. Боспорське царство.

Праслов'яни та слов'яни. Проукраїнські племена (II ст. до н.е.). Племена зарубинецької культури. Черняхівська культура (II – V ст. н.е.).

Концепція сучасної історичної науки про етногенез української народності. Концепція М. Грушевського про походження українців.

Проукраїнські племена та їх сусіди в II – V ст. Антське царство – перша Українська держава. Населення сучасної території України в VII – IX ст. Племена черняхівської, київської, празької, колочинської, пенківської та інших культур. Етнічна консолідація племен.

Державні об'єднання (князівства) полян, древлян, сіверян, угличів, волинян та ін. (IV – VIII ст.). Культура та світосприйняття давніх слов'ян.

ТЕМА 2. КИЇВСЬКА РУСЬ. ЧАСИ РОЗДРОБЛЕНOSTІ. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА (IX – XIV СТ.)

Розселення східнослов'янських племінних союзів - предків українців. Дулібський племінний союз. Виникнення міста Києва. Сусіди східнослов'янських племен. Утворення держави з центром у Києві. Походження назви «Русь». Князь Аскольд, його походи на Візантію. Правління Олега. Князь Ігор. Походи проти Візантії. Правління княгині Ольги та князя Святослава. Київська держава за часів князя Володимира Великого. Впровадження християнства як державної релігії, його історичне значення.

Піднесення Київської Русі за часів князя Ярослава Мудрого. Правління Ярославичів. Князювання Володимира Мономаха. Побут і духовний світ русів-українців. Політична роздробленість на Русі (друга третина XII ст.). Київ і Київська земля в системі руських князівств. Спроби збереження загальноруської державності.

Історія Галицького і Волинського князівств. Утворення Галицько-Волинської держави (1199 р.). Політичний устрій Галицько-Волинської держави. Ярослав Осмомисл, Роман Мстиславич.

Боротьба з монголо-татарською навалюю. Героїка і трагедія українського народу.

Відродження Данилом Галицьким Галицько-Волинської держави. Західноукраїнська держава у XIII – на початку XIV ст. – продовження державності українського народу протягом сторіччя. Піднесення духовності українського народу, його національної самобутності. Писемність, освіта, наукові знання, література, музика. Архітектура й образотворче мистецтво. Історичне значення Київської Русі та Галицько-Волинської держави.

ТЕМА 3. ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ПЕРІОД ІСТОРІЇ УКРАЇНИ. ВИНИКНЕННЯ КОЗАЦТВА. ЗАПОРІЗЬКА СІЧ (XIV – ПЕРША ПОЛОВИНА XVII СТ.)

Спроби розчленування українських земель сусідніми державами. Посилення впливу Литви та Польщі.

Українські землі під владою Великого князівства Литовського. Збереження українських державотворчих традицій. Соціально-економічні зміни на українських землях. Литовські статuti. Перетворення Київського князівства на епіцентр державотворчого процесу. Кревська унія 1385 р. Україна за часів правління князя Вітовта. Городельська унія 1413 р. Остаточна ліквідація залишків автономії України. Введення воєводницького адміністративного устрою. Господарство і населення. Останні спроби аристократії відновити українську державу. Відхід Чернігово-Сіверщина до Москви в 1503 р. Повстання Глинського.

Поширення влади Польщі та католицької церкви на більшість українських земель. Люблінська унія 1569 р., Берестейська унія 1596 р. Соціальні та економічні зміни в Україні. Руйнування державних

структур. Формування шляхетства. Закріпачення селян. Духовенство. Боротьба проти католицизму. Економічні зміни. Поширення фільваркової системи. «Устава на волоки» 1557 р. та її значення. Перетворення України на сировинний придаток Речі Посполитої. Окраїнні українські землі під владою зарубіжних держав.

Час і причини появи українського козацтва, його унікальність. Природно-географічні умови козацького краю. Козацтво на Середньому Подніпров'ї. О. Дашкевич, Н. Лянцкоронський, Я. Білоус.

Заснування Запорізької Січі. Д. Вишневецький, І. Підкова, С. Кішка. Державний устрій козацтва. Організація. Влада. Територія. Чисельність. Міжнародні відносини. Місце Запорізької Січі в політико-адміністративній системі шляхетської Польщі. Організація реєстрового війська.

Початок масової боротьби козацтва проти Речі Посполитої. Військо Запорізьке – головна сила національно-визвольної боротьби українців за державну незалежність. Повстання К. Косинського (1591 – 1593). С. Наливайка (1594 – 1596). Їх місце у національно-визвольному русі. Елементи державотворення.

Боротьба козацтва з турецько-татарського агресією. Морські та сухопутні походи, їх результативність. П. Сагайдачний.

Наступ польської шляхти на Середнє Подніпров'я і Лівобережжя. Обмеження козацьких прав і привілеїв.

Козацько-селянські повстання М. Жмайла (1625), Тараса Федоровича (Трясила) (1630 – 1631), Павла Михновича Бута (Павлюка), Я. Острянина і К. Скидана (1638).

Ординація Війська Запорізького у 1638 р.

Початок культурно-національного відродження в Україні (кінець XVI – перша половина XVII ст.). Поширення ідей Гуманізму та Реформації. Розвиток національної свідомості.

ТЕМА 4. ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ. СТАНОВЛЕННЯ КОЗАЦЬКО-ГЕТЬМАНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ (1648Р. – КІНЕЦЬ XVIII СТ.)

Обрання Б. Хмельницького гетьманом. Організація всенародного виступу проти польської шляхти. Революційний вибух навесні 1648 р. Битва під Жовтими Водами і Корсунем. Успіхи

повстанців на Лівобережній та Правобережній Україні. Розгром польської армії під Пилявцями. Визвольний похід на Західну Україну й визволення етнічної української території.

Програма розбудови Української гетьманської держави. Відновлення воєнних дій в 1649 р. Збаразько-Зборівська кампанія. Зборівський договір (серпень 1649 р.). Ліквідація польського панування.

Утворення української козацької держави - Гетьманщини. Органи державної влади. Адміністративно-територіальний устрій. Українська армія. Фінансова система. Судочинство. Зміни в соціально-економічному житті українського народу. Зовнішня політика Гетьманщини.

Воєнні дії в 1651 р. Битва під Берестечком. Піднесення народної боротьби проти загарбників. Білоцерківський договір 1651 р.

Воєнно-політичні події 1650-1653 рр. Переяславська рада 1654 р. Віденське перемир'я. Зміна зовнішньополітичної орієнтації Б. Хмельницького. Дії українського війська в Польщі 1656-1657 рр.

Становище в Українській державі після смерті Б. Хмельницького. Гетьман І. Виговський, його зовнішня та внутрішня політика. Московсько-українська війна 1658-1659 рр. Гетьман Ю. Хмельницький. Переяславські статті 1659 р. Чуднівська кампанія 1660 р. та укладення Слободищенської угоди. Гетьман П. Тетеря, його діяльність. Гетьман І. Брюховецький. Андрусівська угода.

Гетьман П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання України. Гетьман Д. Многогрішний. Гетьман Лівобережної Гетьманщини І. Самойлович, його внутрішня і зовнішня політика. Військово-політичний союз гетьмана П. Дорошенка з Османською імперією. Похід султанського війська на Україну. Зречення П. Дорошенком гетьманства. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Бахчисарайський мир. «Вічний мир». Перший Кримський похід.

Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Участь запорожців у війнах проти Польщі, Османської імперії та Кримського ханства. Кошовий отаман І. Сірко. Господарське життя й політичний устрій Лівобережної Гетьманщини та Слобідської України в другій половині 17 ст.

Українська держава за гетьмана І. Мазепи. Коломацькі статті

1687 р. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. С. Палій. Участь українських полків у Північній війні. Похід Карла XII в Україну. Українсько-шведський союз. Воєнно-політичні акції московського царя проти українців. Полтавська битва.

П. Орлик - гетьман в еміграції. Ухвалення «Пактів і конституцій законів і вільностей Війська Запорізького». Становище в Україні після Полтавської битви. Заходи, спрямовані на підриє економіки Гетьманщини. Наступ царату на українську мову, культуру. Решетилівські статті. Гетьман І. Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії.

Розвиток культури в Україні. Києво-Могилянська академія. Козацькі літописи. Бароко в архітектурі українських церков. Графіка. Живопис.

Відновлення гетьманства 1750 р. Гетьман К. Розумовський, його діяльність. Остаточна ліквідація гетьманства. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація решток автономного устрою Гетьманщини.

Адміністративно-територіальний поділ та освоєння запорозьких земель Нової (Підпільненської) Січі. Ліквідація козацької республіки - Запорозької Січі П. Калнишевський. Доля запорожців після ліквідації Запорозької Січі. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. М. Залізняк. Опришківський рух. О. Довбуш. Поділи Речі Посполитої та українські землі.

Внесок Києво-Могилянської академії в культурно-освітній розвиток. Книгодрукування та розвиток літератури. Розвиток філософських ідей. Г. Сковорода. Природничі науки. Музика. А. Ведель. М. Березовський. Д. Бортнянський. Архітектура. С. Ковнір. І. Григорович-Барський. Скульптура. Графіка. Живопис.

ТЕМА 5. УКРАЇНА У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЙ (КІНЕЦЬ XVIII СТ. – 1917 Р.)

Подальший наступ царизму на політичне становище українських земель на початку XIX ст. Зміни в адміністративному устрої. Участь українського народу у Вітчизняній війні 1812 р. та розгромі армії Наполеона. Геополітичні плани Наполеона щодо України. Воєнні дії на території України. Формування козацьких

полків. Участь українців у воєнних діях російської армії. Партизанські дії українського населення. Господарська криза. Посилення соціального та національного гноблення.

Соціально-політичні рухи у першій чверті XIX ст. Пожвавлення автономістичних настроїв української інтелігенції у національному відродженні та розвитку українства. Декабристи в Україні. Товариство об'єднаних слов'ян. Місце України у планах декабристів. Повстання Чернігівського полку 29 грудня 1825 – 3 січня 1826 р. Суспільно-політичний рух у другій чверті XIX ст. Харківсько-київський гурток молоді. Кирило-Мефодіївське товариство (1845–1847). Програмні документи. М.І. Костомаров, Т.Г. Шевченко, П.С. Куліш. Вплив революції 1848 – 1849 рр. у Західній Європі на Західну Україну. Селянський рух і національний рух у Східній Галичині, Північній Буковині та Закарпатті. Суспільно-політичний рух. Скасування панщини. Наростання загальноімперської кризи у 50-х роках. Занепад поміщицького господарства. Селянські виступи. Активізація опозиційних настроїв інтелігенції. Поразка Росії у Кримській війні.

Відміна кріпосного права у 1861 р. Особливості проведення реформи в Україні. Зміни у селянському та поміщицькому землеволодіннях. Інші реформи 60-х років. Реформи 70-х років. Вплив нововведень на українське суспільство.

Вплив відміни кріпацтва на розвиток промисловості. Індустріалізація господарства. Бурхливе освоєння Донецького вугільного і Криворізького залізрудного басейнів. Промисловий розвиток Півдня України. Колоніальний характер експлуатації природних ресурсів України. Розвиток українських міст. Торгівля.

Зміни у соціальній структурі міського населення. Особливості формування інтелігенції. Насильницька русифікація студентства, інтелігенції та управлінських кадрів. Національні меншості в Україні. Виступи селян і робітників за землю та соціально-політичні права.

Перші робітничі революційні організації. Суспільно-політичний і національний рухи. Активізація українофільського руху. Освітньо-просвітницький рух на початку 60-х років. Громади. Журнал «Основа». Валуєвський циркуляр 1863 р. про заборону української мови. Розгром українофільського руху. Поступове відновлення громад у 70-х роках. М. Драгоманов. М. Зібер. С.

Подолонський. Поступове переміщення українофільського руху в Галичину. Ємський указ 1876 р. Нове відновлення громадського руху наприкінці XIX ст. Народництво. Народники і українське питання. Особливості діяльності українських земств. Виступи студентської молоді. Поширення марксизму і виникнення соціал-демократії. М. Драгоманов та український соціалізм.

Соціально-економічний розвиток країни на початку XX ст. Монополізації промисловості. Роль іноземного капіталу. Економічна криза 1900 – 1903 рр. Розвиток аграрного капіталізму. Умови життя та праці трудящих мас. Виникнення українських політичних партій, їх програмні вимоги та боротьба за національне визволення українського народу. РУП, УНП, УСДРП, УПСР, РУРДП. Діяльність загальноросійських партій в Україні.

Революційні події в Україні у 1905 – 1907 рр. Вплив революції на активізацію національно-визвольного руху. Створення «Просвіти», українських клубів. Українська думська громада у I та II Державних думах, її політична платформа. Боротьба за автономію України. Суспільно-політична думка в Україні. Обґрунтування ідеї української національної державності. Боротьба проти великодержавного шовінізму. Становище України після поразки революції 1905 – 1907 рр. Наступ реакції на революційні завоювання народних мас.

Столипінський політичний режим. Посилення національного гноблення (1907 – 1914). Кардинальні зміни у суспільстві. Аграрна політика, її економічні та політичні наслідки. Застій у промисловості. Стратегія і тактика різних політичних партій в Україні у 1907 – 1914 рр. Економічний розвиток України в 1907 – 1914 рр. Обмеження демократичних тенденцій у розвитку культури. Активізація національно-визвольного руху в 1910 – 1914 рр. Боротьба проти великодержавного шовінізму. Українське питання у IV Державній думі. Поширення ідеї незалежності. Причини, початок і характер Першої світової війни. Україна у планах різних військово-державних блоків. Головні воєнні дії на Південно-Західному фронті у 1914 – 1916 рр. на території України. Легіон українських січових стрільців. Діяльність революційної соціал-демократії за роки війни. Переслідування царизмом українського національно-визвольного руху. Спілка Визволення України. Головна Українська рада. Репресії

австро-угорського уряду проти населення західноукраїнських земель.

Вплив війни на господарство та становище народних мас України. Наростання страйкової боротьби робітників. Селянський рух. Назрівання революційної кризи в країні.

ТЕМА 6. УКРАЇНЬСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ. СПРОБА ВІДРОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ (1917 – 1920 РР.)

Лютнева революція в Росії. Соціально-економічне і політичне становище в Україні після повалення самодержавства. Відмінності між українською і російською революціями. Національна ідея і федералізм. Утворення Центральної Ради, її склад. М. Грушевський. Утворення та діяльність Рад. Більшовизація Рад як спосіб їх протиставлення парламентській республіці. Робітничий та селянський рухи навесні – влітку 1917 р. Виникнення профспілок, фабзавкомів та їх діяльність. Боротьба селян за землю. Боротьба за автономію України і політика загальноросійських партій. Формування української державності.

Український конгрес. Піднесення національно-визвольного руху. Його природа, характер, рушійні сили. Початок українізації армії. I Універсал (10 червня 1917 р.). Створення генерального секретаріату. Його склад, функції. В. Винниченко. Комітет Центральної Ради (Мала Рада).

Україна в період назрівання революційної кризи в країні. Липнева політична криза. II Універсал (3 липня 1917 р.). Формування збройних сил Центральної Ради. Спроба проголосити повну державну самостійність України українськими націоналістами—самостійниками та їх поразка.

Жовтневий переворот у Петрограді. Утворення Комітету для охорони революції в Україні. Боротьба за владу в Києві. III Універсал (7 листопада 1917 р.). Проголошення Української Народної Республіки (УНР). Відносини Центральної Ради з урядом Радянської Росії. Вибори Всеукраїнських Установчих зборів в Україні. Підготовка Центральною Радою виборів до Українських Установчих зборів.

I Всеукраїнський з'їзд Рад у Харкові. Утворення Радянської УНР. Народний секретаріат. Його склад. Є. Бош. Радянська державність. ЦВК. Ю. Медведєв. Проголошення незалежності УНР.

ІУ Універсал (22 січня 1918р.). Законотворча діяльність Центральної Ради. Утворення радянського регулярного війська. Становище на Лівобережній Україні. Хід бойових дій. Трагедія під Крутами. Повстання робітників «Арсеналу». Взяття Києва більшовицькими військами. Брестський мир і Україна. Українське питання у переговорах Четвертого союзу й Радянської Росії. Підписання Брест-Литовської угоди з Німеччиною, Австро-Угорщиною, Туреччиною, Болгарією. Мирний договір РРФСР з країнами німецько-австрійського блоку. Початок наступу німецьких та австро-угорських військ. II Всеукраїнський з'їзд Рад (березень 1918 р.) та його рішення. Створення ЦВК Рад України Надзвичайного комітету оборони, Донецько-Криворізька Республіка (ДКР). Повернення Центральної Ради до Києва. Взаємовідносини Центральної Ради та окупантів. Соціально-економічна політика уряду. Конституція Української Народної Республіки (29 квітня 1918 р.).

Проголошення П. Скоропадського гетьманом України. Відмінність Української держави від УНР. Політичні партії і гетьманський режим. Збройні сили Української держави. Соціально-економічна політика уряду. Відновлення права приватної власності на землю. Господарська розруха у промисловості. Умови праці робітників. Становище профспілок. Повстансько-партизанська боротьба проти окупантів і гетьманського режиму. Національно-культурна політика. Зовнішньополітичний курс Української держави. Відносини української держави з РРФСР. Проблема українських кордонів. Бессарабське питання. Стосунки України й Румунії. Кримське питання та його врегулювання. Дипломатична боротьба з Польщею за Холмщину і Підляшшя. Білогвардійці й Українська державність. Розстановка політичних сил влітку 1918 р. Утворення міжпартійного опозиційного блоку «Український національний союз». Відречення гетьмана від гасла самостійності України. Падіння гетьманського режиму. Утворення Директорії та її склад. Початок антигетьманського повстання. Перехід основних сил гетьманської армії на бік Директорії. Офіційне відновлення УНР. С. Петлюра. В. Винниченко.

Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях. Утворення ЗУНР. Розпад Австро-Угорщини. Листопадова (1918 р.) національно-демократична революція. Створення у Східній Галичині

Української Національної Ради 18 жовтня 1918 р. Проголошення ЗУНР 13 листопада 1918 р. Є. Петрушевич. Створення Української Галицької Армії. Війна з Польщею. Окупація українських земель. Загарбання Буковини та Хотинщини Румунією. Хотинське повстання 28 січня 1919 р. у Північній Буковині. Включення Закарпаття до Чехословаччини. Західноукраїнське питання на міжнародній арені. Проголошення акту злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р. у Києві, його історичне значення.

Внутрішня політика Директорії. Директорія й українські політичні партії. Друга війна Радянської Росії проти УНР. Проголошення Тимчасового робітничо-селянського уряду України 28 листопада 1918 р. Утворення Української радянської армії. Оголошення Директорію війни радянській Росії 16 січня 1919 р. Наступ радянських військ. Захоплення Києва 5 лютого 1919 р. Війна армії УНР з Денікіним. Махновці в денікінському тилу. «Чотирикутник смерті». Ліквідація українсько-білогвардійського фронту. Союз С. Петлюри й Ю. Пілсудського. Варшавська угода. Дії петлюрівських військ під час радянсько-польської війни (1920). Ліквідація опору патріотичних сил на Правобережжі. Перехід армії УНР через Збруч на територію польської держави. Продовження партизанської боротьби. Ризький мирний договір Польщі з РСФСР і УСРР (18 березня 1921р.). Місце Директорії УНР у вітчизняній історії.

ТЕМА 7. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ У ПЕРІОД МІЖ ДВОМА СВІТОВИМИ ВІЙНАМИ (1921 – 1938 РР.)

Відновлення радянської влади в Україні. Утворення Українського Раднаркому. Х. Раковський. Ревкоми. Комбіді. Ради. III Всеукраїнський з'їзд Рад та його рішення. Г. Петровський, Л. П'ятаков. Прийняття Конституції УСРР. Політика «воєнного комунізму». Продовольча розкладка. Підходи до вирішення національного питання. Соціально-економічні перетворення в промисловості. Селянські повстання проти більшовицького режиму. Н. Махно, М. Григор'єв, Зелений (Д. Терпило). Причини поразки більшовиків в Україні у 1919 р.

Боротьба радянських військ з арміями Денікіна в Україні.

Окупаційний режим в Україні. Ліквідація національно-культурних завоювань. Розгром білогвардійських військ і визволення України. Становище УСРР у 1920 р. Державне і господарське будівництво. Більшовицький тоталітарний режим. Партія більшовиків, ради та профспілки. Резолюція VIII Всеукраїнської партконференції «Про радянську владу в Україні». «Радянське будівництво». Діяльність Всеукрревкому і його органів на місцях. Утворення Раднаркому УСРР і ВУЦВК. Шлях більшовицької партії до однопартійності в Україні. Посилення боротьбистів. В. Блакитний, О. Шумський. КПБУ та інші політичні партії. Політика більшовиків у галузі економіки. Поглиблення воєнно-комуністичних тенденцій. Створення Української трудової армії.

Аграрна політика більшовиків. Закон про землю від 5 лютого 1920 р. Прогноз 1920 р. Боротьба селян проти конфіскації хліба. Утворення комітетів незаможних селян (КНС) та їх функції. Радянсько-польська війна. Діяльність Галревкому. Галицька Соціалістична Радянська Республіка (1920). Розгром Врангеля. Підсумки та уроки громадянської війни в Україні. Внутрішнє становище УСРР. Соціально-економічний розвиток республіки. Україна в плані ГОЕЛРО. Голод 1921 – 1923 рр.

Господарська і політична криза в Україні на початку 20-х років. Селянські повстання та боротьба з ними. Запровадження нової економічної політики. Суть і значення НЕПу. Відбудова господарства республіки на засадах НЕПу. Відродження ринку. Економічні методи управління. Пожвавлення економічного життя у промисловості та сільському господарстві. Вхід України до складу Союзу РСР. Договір між РРФСР та УСРР від 28 грудня 1920 р. Утворення СРСР. Всеукраїнський з'їзд Рад та його рішення (10 – 14 грудня 1922 р.). Перший з'їзд Рад СРСР (30 грудня 1922 р.). Союзний договір від 30 грудня 1922 р. Затвердження першої Конституції СРСР (січень 1924 р.). IX Всеукраїнський з'їзд Рад (3 – 10 травня 1925 р.). Затвердження нового тексту Конституції УСРР. Українізація, її суть, причини, наслідки.

Націонал-комунізм. Поява міфу про націонал-ухильництво. Розправа з О. Шумським. Кампанія проти М. Хвильового і М. Волобуєва. С. Косіор. В. Балицький. Господарська та суспільно-політична криза кінця 20-х років.

Політична боротьба щодо шляхів і методів здійснення індустріалізації. Основні завдання першої п'ятирічки у галузі індустріального розвитку в Україні. Місце у створенні індустріального потенціалу СРСР. Формування жорстокої централізації управління економікою. Репресії проти господарників і спеціалістів. «Шахтинська справа». Причини репресій. Виробниче змагання. Ізотовський рух. Стаханівський рух. Будови перших п'ятирічок на Україні. Кінець національної економіки України.

Українське село наприкінці 20-х років. Поворот до соціальної колективізації. Хлібозаготівельна криза 1928 р. Розселення населення України у процесі колективізації. Перша хвиля експропріації селянських господарств. Ліквідація куркульства як класу. Деградація сільськогосподарського виробництва. Завершення колективізації. Командні методи управління. Продрозкладка з колгоспів та індивідуальних господарств. Наслідки колективізації.

Національно-політичні причини голоду 1932 – 1933 рр. та його соціально-демографічні наслідки. Колгоспи у системі командної економіки. Припинення продрозкладки. Політвідділи МТС колгоспів і радгоспів. Хлібопостачання колгоспного селянства в роки другої п'ятирічки. Підсумки та наслідки колективізації. Соціальна структура населення УСРР. Ув'язнені в таборах як соціальна група. Національний склад населення України. Політична структура.

Вплив адміністративно-командної системи на суспільно-політичне й духовне життя. Обмеження влади Рад. Нова Конституція СРСР і УСРР. Проголошені й реальні права та свободи громадян. Бюрократизація всіх сторін життя суспільства. Посилення карної діяльності адміністративних органів і зростання беззаконня в країні. Ідеологічний монополізм. Злочини Сталіна та його оточення проти українського народу. Кампанія проти М. Скрипника. Удар по політиці коренізації. Репресії проти інтелігенції, серед партійних, комсомольських, радянських і військових кадрів.

Встановлення жорстокого режиму економіки. Ліквідація безробіття. Зрушення у виконанні соціальних програм. Гарантування мінімуму добробуту. Знищення українізації.

Українські землі під владою Польщі, Чехословаччини та Румунії. Польська «пацифікація» у Східній Галичині. Репресії польської влади проти українців. Політичні партії та громадські

організації в Західній Україні. Заснування в 1920 р. Української Військової організації. Радикалізація визвольного руху. «Інтегральний націоналізм» Д. Донцова. Утворення Організації українських націоналістів (ОУН) 1929 р.

Становище українського населення Буковини в Румунії. Жорстка політика «румунізації». Український політичний рух на Буковині.

Політика Чехословаччини щодо українського населення Закарпаття. Проголошення Карпатської України (15 березня 1939 р.). Уряд А. Волошина. Окупація Закарпаття Угорщиною.

ТЕМА 8. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Возз'єднання українських земель (1939 – 1945 рр.). Загострення міжнародних відносин та пошуки шляхів запобігання війни. Дипломатична війна Сталіна та Гітлера.

Початок Другої світової війни. Україна в геополітичних інтересах Сталіна та Гітлера. Сталінський режим на західноукраїнських землях. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Мобілізація сил і засобів республіки на відсіч фашистської агресії. Створення фронту оборони. Бойові дії радянських та німецьких військ на території Української РСР.

Німецько-фашистський окупаційний режим в Україні. Адміністративний устрій окупованих територій. Розграбування фашистами національних багатств. Політика геноциду.

Народна боротьба в тилу фашистських військ. Партизанський рух та підпілля. Т.А. Строкач. Партизанські краї й зони. Рейди партизанських загонів і з'єднань. Взаємодія підпілля і партизанських загонів з регулярними військами. С.А. Ковпак, М.І. Наумов, О.М. Сабуров, О.Ф. Федоров.

ОУН в період війни. Проголошення ОУН про відновлення української державності 30 червня 1941 р. та її ліквідація гітлерівцями. Створення та діяльність Української повстанської армії (УПА). А. Мельник, С. Бендера, Р. Шухевич. Початок визволення українських земель. Звільнення Донбасу й Лівобережної України. Битва за Київ. Бойові дії на Правобережній Україні. Визволення західних областей України і Закарпаття. Боротьба УПА проти

Червоної Армії. Початок відбудови господарства республіки в ході війни.

Українська РСР на міжнародній арені. Участь України в заснуванні й роботі ООН. Політичний та економічний статус республіки у світовому співтоваристві. Завершення возз'єднання українських земель у кордонах України. Політичні, економічні і соціальні наслідки війни для України, її історичні уроки. Всесвітньо-історичне значення перемоги народів у Другій світовій війні.

ТЕМА 9. ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ЗМІНИ В УКРАЇНСЬКІЙ РСР (1946Р.– КІНЕЦЬ 80-Х РОКІВ)

Повоєнна відбудова промисловості та транспорту. Реконструкція промисловості. Нове будівництво. Співробітництво і взаємодопомога радянських республік.

Стан сільського господарства на кінець війни. Екстенсивні методи відродження аграрного виробництва. Адміністративні реформи в галузі управління сільським господарством республіки та їх наслідки.

Матеріальний рівень життя населення. Голод 1946–1947 рр. Скасування карткової системи постачання. Умови життя робітників і колгоспників.

«Відлига» М. Хрущова. Спроби демократизації суспільного життя республіки. Реабілітаційні процеси. XX з'їзд КПРС. Заходи щодо подолання культу особи Сталіна. Особливості економічної політики в добу «відлиги». Децентралізація управління промисловістю. Промислова політика центру в Україні. Вплив аграрної політики М. Хрущова на сільське господарство України. Перебудова системи управління господарським комплексом – раднаргоспи.

Соціальна політика в добу «відлиги». Реалізація культурно-національних прагнень українського народу. П. Шелест. Шестидесятники: письменник – Л. Костенко, В. Симоненко, І. Драч, М. Вінграновський, Є. Гуцало, літературні критики – І. Дзюба, І. Світличний, Є. Сверстюк, публіцисти – В. Мороз, В. Чорновіл, М. Осадчий, митці – П. Заливаха, А. Горська. Дисидентський рух.

Об'єктивна необхідність переходу економіки республіки на

інтенсивний шлях розвитку виробництва, сільського господарства і соціальної сфери. Недовершеність економічних (1965 – 1967 рр.) та адміністративно-господарських (1979 р.) реформ. Спроби комп'ютеризації управління економікою як крок до НТР. В.М. Глушков.

Наростання застійних явищ у соціальному та політичному розвитку республіки. Соціальний розвиток. Зміни чисельності і соціальної структури населення. Зменшення темпів приросту національного доходу. Збільшення дефіциту державного бюджету й зростання інфляції. Життєвий рівень народу.

Суспільно-політичне життя. Конституція СРСР (1977 р.) та Конституція УРСР (1978 р.). Невідповідність реального життя громадян принципам комуністичної ідеології та моралі. Підпорядкування Рад партійних, профспілкових та комсомольських організацій диктату партійно-бюрократичного апарату.

Опозиційний рух. Репресії проти інтелігенції. Правозахисний рух. Народна освіта. Розвиток української літератури. Проблеми українського мистецтва. Русифікація в сфері культури.

Курс М. Горбачова на оновлення соціалізму в СРСР. «Перебудова» і гласність. В. Щербицький, В. Івашко. Соціально-економічне становище республіки. Економічна реформа та її реалізація. Чорнобильська катастрофа (квітень 1986 р.).

Нові напрями аграрної політики та зміна форм господарювання на селі. Загострення продовольчої проблеми. Декларативність пріоритетності розвитку соціальної сфери. Ріст цін та інфляція. Зниження життєвого рівня населення.

Політична реформа. Зниження ролі КПРС. Закон УРСР «Про мови в Українській РСР» та його реалізація. Вибори до Верховної Ради УРСР та місцевих Рад народних депутатів (березень 1990 р.). Парламентська опозиція. І. Юхновський. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. Урядова криза. «Революція на граніті». Відновлення автономії Криму. Створення Меджлісу кримськотатарського народу.

Відродження громад Української Греко-Католицької Церкви. Створення Української православної церкви Московського патріархату (УПЦ МП). Перший собор Української автокефальної православної церкви (УАПЦ).

ТЕМА 10. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК УКРАЇНИ ЯК НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ (З СЕРПНЯ 1991Р. ДО СЬОГОДЕННЯ)

Спроба державного перевороту 19 – 21 серпня 1991 р. в СРСР та його наслідки. Крах тоталітарної держави СРСР. Акт проголошення незалежності України (24 серпня 1991 р.), його історичне значення. Введення інституту президентства. Всеукраїнський референдум. 1 грудня 1991 р. Л. Кравчук – перший президент України. Ухвалення Конституції України. Створення Збройних Сил. Трансформація державної влади. «Партія влади». Соціально-економічна політика в перші роки незалежності. Причини поглиблення економічної кризи. Прорахунки й успіхи економічної політики. Соціальні наслідки економічної кризи.

Особливості багатопартійної системи. Вибори Президента України в 1991, 1994, 1999, 2004, 2010, 2014, 2019 рр. «Помаранчева революція». Конституційна реформа 2004 р. Спроби формування авторитарного режиму в 2010–2013 рр. Євромайдан. Революція Гідності. Крах режиму Віктора Януковича.

Економічний розвиток України: здобутки та проблеми. Економічні реформи.

Процес національного відродження. Стан міжнаціональних відносин. Релігійне життя України. Утворення канонічної автокефальної Православної церкви України (ПЦУ).

Освіта. Наукові дослідження. Література і мистецтво. Релігійне життя.

Україна в умовах біполярного світу. Основні напрямки зовнішньої політики. Україна і СНД. Проголошення Україною курсу на європейську та євроатлантичну інтеграцію. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Надання українцям права на безвізовий режим в'їзду в країни ЄС. Початок війни РФ проти України: окупація, анексія Криму, збройна агресія на сході України. Антитерористична операція/Операція об'єднаних сил (АТО/ООС). Мінські домовленості. Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати. Міжнародна підтримка України в умовах війни.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Власов В.С., Кульчицький С.В., Панарін О.Є. Історія України. Довідник для абітурієнтів та школярів. Київ: Літера ЛТД, 2020. 528 с.
2. Власов В.С., Данилевська О.М., Ващук Д.П. Історія України : підруч. для 7 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : ТОВ «Гене́за», 2024. 196 с.
3. Власов В.С., Панарін О.Є., Топольницька Ю.А. Історія України : підруч. для 8 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2021. 256 с.
4. Власов В.С., Панарін О.Є., Топольницька Ю.А. Історія України : підруч. для 9 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2022. 258 с.
5. Власов В.С., Кульчицький С.В. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 256 с.
6. Власов В.С., Кульчицький С.В. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2019. 257 с.
7. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України : підруч. для 8 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 192 с.
8. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України : підруч. для 9 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2022. 214 с.
9. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 288 с.
10. Історія України: навчальний посібник / за ред. проф. М. П. Гетьманчука. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 400 с.
11. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / О. М. Бут та ін.; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України. Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.
12. Мудрий М. М., Аркуша О.Г. Історія: Україна і світ : (інтегр. курс, рівень стандарту) : підруч. для 11-го кл. закл. заг. серед. Освіти. Київ : Гене́за, 2019. 304 с.

13. Пометун О.І., Гупан Н.М. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти. К. : УОВЦ «Оріон», 2018. 256 с.

14. Сорочинська Н.М., Гісем О.О. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загальн. серед. освіти. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 240 с.

15. Хлібовська Г. М. Історія України. Рівень стандарту. Повторне видання. 11 клас. Тернопіль: Астон, 2024.

Навчально-методичне видання

**ДОБРОВОЛЬСЬКА ГАННА
ОЛЕКСАНДРІВНА**

ПРОГРАМА

співбесіди з історії України для вступників, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальностями: А5 Професійна освіта; С4 Психологія; D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; D3 Менеджмент; D4 Публічне управління та адміністрування; D5 Маркетинг; D7 Торгівля; D8 Право; І10 Соціальна робота та консультування; J3 Туризм та рекреація

Відповідальний за випуск Ганна Добровольська

Академія праці, соціальних відносин та туризму
(АПСВТ) Кільцева дорога, 3-А. Київ, 03187
Україна
Тел./факс (044) 522-49-40